

ОДБРАНА

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 29

The coat of arms of the Republic of Serbia is centered on the page. It features a golden crown at the top, two golden eagles with wings spread, and a shield with four quarters. The quarters contain a golden eagle, a golden eagle, a golden eagle, and a golden eagle. The shield is supported by two golden lions. The entire emblem is set against a background of a forest with trees and foliage.

**ВОЈСКА СРБИЈЕ
У 2008.**

ВОЈСКА ПОСЛЕ РЕОРГАНИЗАЦИЈЕ

ПОУЗДАНА СНАГА ОДБРАНЕ

Савремени безбедносни изазови, али и политички, економски, културолошки и технолошки токови са којима се данас суочава наша земља, свакако и њихово предвиђање у будућности, наметнули су потребу да се Војска, у организационом и законодавном смислу, другачије уреди у односу на претходни период. Усвајањем *Закона о одбрани* и *Закона о Војсци Србије* створени су неопходни услови за наставак реформе која је започела средином 2006. године. После првобитних промена у структури, распореду, броју и наоружању јединица и састава Војске, следе њихова модернизација, опремање и развој. Како, заправо, изгледа српска војска данас и са којим променама ће се суочавати до 2010?

Реорганизација Војске Србије осмишљена је у две фазе – прва од јуна 2006. до јуна 2007, а друга до 2010. године. Обе фазе називају се планским, јер су дефинисане *Плановима развоја система одбране до 2010. године*. Планове чини двадесет програма развоја, који се односе на различите области система одбране. За поједине пројекте надлежно је Министарство одбране, док поједине реализује Генералштаб Војске.

Основни циљ организационих промена у Војсци Србије био је да се застави под њене борбене моћи. Сходно расположивим финансијама, пројектована је њена ефикаснија и рационалнија структура, како би успешно одговорила новим мисијама и задацима. За достизање таквих циљева – превођење квантитета у квалитет, одређени су реални принципи, а промене су временски конретизоване.

До средине 2007. године оптимизирана је војна организација – изведене су све планиране организацијско-мобилизацијске промене у јединицама Војске, укинута неперспективни гарнизони и касарне, те састави растеређени вишка наоружања и војне опреме.

Бројно стање Војске дефинисано је на основу проценених безбедносних изазова, ризика и претњи са којима се Србија може суочити, њених финансијских могућности, површине земље и одлуке да се укључи у колективне системе безбедности.

У том периоду знатно је повећан оперативни део Војске Србије, а смањен командни и логистички. Резултат тога јесте промена у структури трошкова – више се новца издваја за оперативне задатке и инвестиције, а знатно мање за административне и персоналне потребе.

Да би обука војничких састава била ефикаснија, формирана је и Команда за обуку. Смањен је број команди, јединица и установа непосредно потчињених Генералштабу Војске.

Током организацијских промена у протекле две године, у Војсци Србије укинута су два оперативна састава, 37 јединица ранга бригада и 25 самосталних батаљона – дивизиона и ескадрила. На основу важећих прописа дефинисано је око 27.000 формацијских места, што је за око 55 одсто мање него 2006. године.

Неповољна кадровска пирамида с почетка 2006. године – структура официра по чиновима, умногоме је поправљена. Број старешина чина потпоручник – капетан прве класе, у априлу 2007. године, износио је око 64 одсто. Бројна величина Војске у периоду 2008–2010. утврдиће се на основу реалних изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије.

Данас српска војска има бригаде које и бројчано и технички одговарају свом називу. Сви новоформиран састави добро су попуњени старешинама, поготово официрима нижих чинова, и најисправнијим средствима наоружања и војне опреме којом Војска располаже.

Број гарнизона, касарни и објеката које користи Војска, посебно оних мањих, смањен је за 47 одсто – током 2006. године укинута су 43, а до јуна 2007. године још 23 гарнизона. На тај начин растеређена је логистика, а појефтинило је одржавање постојеће инфраструктуре. Војска Србије одредила је и перспективне капацитете наоружања и војне опреме. Вишак наоружања и војне опреме предвидела је за продају.

Досадашњом реформом реализована је својеврсна оријентација Војске – дефинисана је визија до 2015. године, а припремљени су бројни стратешки документи. Уследила је стабилизација – функционисање српске војске у новим оквирима и са новом организацијом. Средином 2007. године започела је фаза развоја Војске – креирање новог система обуке, доктрине и правила употребе јединица.

Приоритети реорганизације Војске од 2007. до 2010. године јесу даља оптимизација организације и логистичке подршке, стварање услова за прелазак на професионалну Војску, имплементација новог модела обуке, смањење броја гарнизона и изградња војних база, те модернизација и опремање у складу са могућностима земље.

Увођење нових система противваздухопловне одбране, куповина транспортних возила, униформе и средстава личне заштите, изградња одговарајуће инфраструктуре за потребе јединица Војске, те ремонт и набавка савремених ваздухоплова, оклопних возила и средстава за електронска дејства, телекомуникацију, муниције и минско-експлозивних средстава, само су делови планова у области модернизације и развоја Војске током ове године.

Последња димензија започетих промена у систему одбране јесу социјалне реформе, измене стамбене политике и примена усвојених законских решења када је реч о платама и систему интерних бенефиција припадника Војске Србије.

Без новог вредносног система није могуће окончати реформу Војске. У њога се инвестира образовањем, што тражи много више времена. ■

МИСИЈЕ И ЗАДАЦИ ВОЈСКЕ

НОВА ПЕРЦЕПЦИЈА РИЗИКА

Војска Србије је организована оружана снага која брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава друге мисије и задатке, у складу са Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе – стоји у *Закону о Војсци Србије*. Употреба Војске ван граница Србије уредиће се законом.

Мисије и задатке Војске дефинише Скупштина Републике Србије, на основу неутуђивог права државе на индивидуалну и колективну одбрану, сагласно члану 51. Повеље ОУН, на принципима међународног права којима се регулише употреба силе.

Мисије Војске су одбрана државе од спољног оружаног угрожавања, учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету, али и подршка у случају природних непогода и катастрофа.

Одвраћање од оружаног угрожавања и других војних изазова, ризика и претњи безбедности, одбрана територије, ваздушног простора и акваторије, оспособљавање војника, старешина, команди, јединица и установа за реализацију мисија и задатака, затим, учешће у међународној војној сарадњи и мултинационалним операцијама под окриљем ОУН, те пружање помоћи становништву и државним властима у случају природних непогода и катастрофа већих размера, у којима су угрожени људски животи, животна средина и материјална добра – тако гласе дефинисани задаци Војске.

Мисије и задаци Војске утврђују се стратегијом одбране Републике Србије. Те мисије и задаци слични су у оружаним

снагама земаља окружења и најразвијенијих земаља света. Мисије и задаци Војске су основа за њену пројекцију.

Основе њене организације и бројну величину утврђују надлежне државне институције, на предлог Министарства одбране, у зависности од степена угрожености, ресурса, мисија, задатака, али и међународних стандарда.

КОМАНДОВАЊЕ

Војском Србије, у миру и рату, командује председник Републике. Он одлучује и о употреби Војске, утврђује основе њеног развоја, опремања, те мирнодопске и ратне организације. На предлог министра одбране, председник Републике Србије одређује родове и службе Војске. Председник Републике, такође, проглашава делимичну или општу мобилизацију, поставља и разрешава дужности начелника Генералштаба и наређује спровођење мера приправности у случају ратног или ванредног стања и врши друге послове у складу са законом.

Влада Републике Србије утврђује и води политику одбране. Министар одбране руководи Војском Србије, а начелник Генералштаба и старешине Војске командују саставима и јединицама, у складу са законом и наређењима претпостављених.

Организација Војске Србије

НАОРУЖАЊЕ

Састави Копнене војске наоружани су артиљеријским оруђима – самоходна хаубица 122 мм гвоздика, самоходни вишецевни лансер ракета М77 *огањ* и М87 *оркан*, те топ хаубица *нора*. Јединице су опремљене борбеним оклопним возилима М86 и М80, оклопним транспортерима БТР50 и са 212 тенкова М-84 и М-84А. Пешадијски батаљони Војске за противоклопну борбу користе противоклопне лансиране комплете ПОЛК 9К111 *фагот*, противоклопне ракете *маљутка* – са ручним и полуаутоматским вођењем, ручне бацаче ракета 90 милиметара М79 *оса* и ручне бацаче ракета 64 милиметра М80 *зоља*, за индивидуалну и једнократну употребу.

У саставу артиљеријско-ракетних дивизиона противваздухпловне одбране, бригада Копнене војске и авијацијским базама Војске Србије налазе се батерије са противавионским топовима 40

милиметара *бофорс*, лаки преносни ракетни системи противваздухпловне одбране *игла*, те ракетни системи 9К31М *стрела-1М*, *стрела-2М* и *стрела-10М*.

Војска Србије наоружана је аутоматским пушкама М70 7,62 милиметра, аутоматским бацачима граната 30 милиметара М93, аутоматским пиштољима 7,65 милиметара М84, затим, минобацачима 120 милиметара М74 и М75, митраљезима 7,62 милиметра М84, те деветомилиметарским пиштољима Ц399, пушкомитраљезима М72, далекометним пушкама 12,7 милиметара М93 и снајперским пушкама М76 и М91.

Припадници Специјалне бригаде Војске Србије и батаљона војне полиције за специјалне намене *Кобре* у наоружању имају и аутомате *хеклер 9* милиметара МП5, те финске снајперске пушке 7,62 милиметра *сако* ТРГ-21 и друго најсавременије наоружање.

Српска војска данас броји око 27.000 припадника. Развија сопствене системе обуке и логистике, а ослања се на ресурсе државе и страних партнера. Сарађује са више од 30 армија света. Идеолошки, интересно и страначки је неутрална. Унутрашњи односи у Војсци заснивају се на начелима субординације и једностарешинства.

Наша војска организована је на стратегијском, оперативном и тактичком нивоу. Чине је Генералштаб, мирнодопске и ратне команде, јединице и установе. Уз Копнену војску, Ваздухопловство и противваздухопловну одбрану, Војска Србије има и Команду за обуку, са центрима за основну и стручно-специјалистичку обуку.

Генералштаб јесте највиши стручни организациони део Војске, надлежан за њену припрему и употребу у миру и рату. Јединице директно потчињене Генералштабу су Гарда, Централна логистичка база, Бригада везе и Центар за електронска дејства. Генералштаб, уз Управу војне полиције и Здравну оперативну команду, има девет организацијских целина (Ј-1 до Ј-9).

ЛОГИСТИКА

Снабдевање јединица и установа Војске Србије покретним стварима, резервним деловима, убојним и погонским средствима, интендантским, санитетским и ветеринарским материјалом јесте основни задатак Централне логистичке базе. Уз транспорт, База одржава средства посебне намене, убојна и ракетна средства, погонску опрему и инсталације. Команда те основне логистичке јединице Војске налази се у Београду. Централна база формирана је од некадашње 608. позадинске базе и складишних капацитета сличних састава. У њој су обједињени сви вантрупни складишни капацитети Војске Србије. Базу чине Команда, Командна чета и четири складишна батаљона.

Војска се дели на родове и службе, родови и службе на врсте, а врсте на специјалности. Поједини родови групишу се у видове. Видови Војске Србије су Копнена војска и Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана.

Родови Војске су пешадија, оклопне јединице, артиљерија, инжењерија, артиљеријско-ракетне јединице за противваздухопловну одбрану, авијација, речне јединице и јединице за електронско дејство.

Службе Војске су опште и логистичке. У опште службе спадају кадровска, обавештајна, безбедносна, телекомуникације, информатичка, атомско-биолошко-хемијска, ваздушно осматрање и јављање, геодетска, метеоролошка и навигацијска, финансијска и правна служба. Логистичке службе су техничка, интендантска, санитетска, саобраћајна, ветеринарска и грађевинска.

Војска се састоји од сталног и резервног састава. У сталном саставу су професионални припадници Војске Србије и војници на служењу војног рока. Резервни састав чине резервни официри, резервни подофицири и војници у резерви. Резервни састав састоји се од активне и пасивне резерве.

Припадници Војске су војна и цивилна лица. Војна лица су професионална војна лица, војници на служењу војног рока и лица у резервном саставу док се налазе на војној дужности. Професионални припадници су професионална војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије. Професионална војна лица су официри, подофицири и професионални војници, док су цивилна лица на служби у Војсци војни службеници и намештеници.

Сретење, 15. фебруар, Дан државности Републике Србије, од 2007. године обележава се и као Дан Војске Србије. ■

ГАРДА

Елитна јединица српске војске јесте Гарда. Директно је потчињена начелнику Генералштаба Војске Србије. Њени састави распоређени су у Београду. Формирана је 30. новембра 2006. од некадашње Гардијске бригаде и Противтерористичког одреда Кобре. Наменена је за заштиту личности на највишим државним и војним функцијама, али и обезбеђење виталних објеката система одбране. Припадници Гарде изводе војне почасте домаћим и страним државним званичницима. Управљање резиденцијалним објектима такође је један од задатака тог састава Војске Србије. За потребе Министарства одбране и Генералштаба Гарда обавља и послове из делокруга рада војне полиције. У њој се обучавају војници на одслужењу војног рока и професионални састав у области пешадијске обуке и обуке специјалних и противтерористичких јединица.

Уз приштапске јединице, резиденцијалне објекте и објекте посебне намене, Команду, Гарда у свом саставу има Почасни батаљон, 25. батаљон војне полиције, Батаљон војне полиције Кобре и Логистички батаљон.

ВЕЗА

Бригада везе, јединица Генералштаба Војске, формирана је 30. октобра 2006. од некадашњих састава 398. пука везе и 235. центра стационарних веза. Њени припадници успостављају и одржавају стационарни систем веза у Србији и мобилне компоненте система веза на стратегијском нивоу, за Министарство одбране и Војску Србије. Бригада, уз Команду, има четири центра стационарних веза и батаљон везе. Команда Бригаде налази се на Бањици, а потчињене јединице размештене су у гарнизонима и издвојеним објектима на читавој територији Републике Србије.

КОПНЕНА ВОЈСКА

ЈЕЗИК БОРБЕН

Најмасовнији вид Војске Србије јесте Копнена војска. Њена организација, састав, опрема и наоружање одговарају мисијама и задацима Војске, првенствено за дејства на копну. Команда Копнене војске налази се у Нишу.

Уз четири бригаде Копнене војске и Специјалну бригаду, у њеном саставу је и Мешовита артиљеријска бригада. Најважнији задаци те јединице оперативног нивоа јесу да непријатеља одврати од оружаног угрожавања Републике Србије, да одбрани територију, обезбеди услове за мобилизацију и развој снага Војске, те помогне цивилним институцијама власти да се супротставе невојним изазовима, ризицима и претњама безбедности. Јединице Копнене војске, према прописаној законској регулативи, могу учествовати и у међународним мултинационалним мисијама.

У оквиру Копнене војске су и јединице: Речна флотила, 21. батаљон везе, 5. и 3. батаљон војне полиције, али и 246. батаљон АБХО.

Команде бригаде Копнене војске имају целине и функције које омогућавају рад по стандардима и процедурама савремених

оружаних снага – команданта и његовог заменика, начелника штаба, помоћника за подршку, у чијој су надлежности одсеци за људске ресурсе, логистичку подршку и телекомуникације и информатику, финансије и цивилно-војну сарадњу, затим, реферате за војнополицијске послове и помоћника за операције који прати реферате за извиђање и одсеке за оперативне послове и обуку.

Прва бригада Копнене војске има дванаест батаљона – командни батаљон, два артиљеријска дивизиона, артиљеријско-ракетни дивизион противваздухопловне одбране, два механизована батаљона, тенковски батаљон, пешадијски батаљон, два понтонирска батаљона, инжињеријски и логистички батаљон. Команда јој је у Новом Саду, а састави су размештени у Бачкој Тополи, Шапцу, Сремској Митровици, Панчеву и Новом Саду. Јединице се налазе у различитим степенима готовости. Бригада је формирана 31. јула 2006. од снага некадашњег Новосадског корпуса и делова Прве оклопне бригаде, те два понтонска батаљона.

Друга бригада Копнене војске састављена је од пешадијских, оклопно-механизованих, артиљеријских и артиљеријско-ракетних

ЕМОЋИ

јединица противваздухпловне одбране, инжењеријских и јединица везе. Чине је Команда и 11 батаљона – дивизиона. Команда Бригаде налази се у Краљеву, а састави су распоређени у Новом Пазару, Рашкој, Ваљеву и Краљеву. Формирана је 28. марта 2007. од делова 252. оклопне, 20. моторизоване, 305. инжењеријске, 37. моторизоване бригаде и 401. артиљеријско-ракетне бригаде. У њен састав ушле су снаге 228. батаљона везе, 24. батаљона за специјална дејства. и 524. логистичке базе Генералштаба. Поред осталих задатака припадници Бригаде обезбеђују административну линију према Косову и Метохији на пет база.

Трећа бригада Копнене војске формирана је 4. јуна 2007. од састава Војске који су махом били размештени у југоисточној Србији – 211. оклопне бригаде, 21. наставног центра извиђачких јединица, 4, 125. и 549. моторизоване бригаде, затим, 9. пешадијске, 52. мешовите артиљеријске и 52. артиљеријско-ракетне бригаде, те 352. инжењеријског пука, 201. логистичке базе и Војномедицинског центра. Команда Бригаде налази се у Нишу, а њене јединице у Прокупљу, Зајечару, Куршумлији и Нишу. Данас

Трећа бригада има Команду и 11 батаљона – дивизиона.

Четврта бригада Копнене војске, поред осталих задатака, обезбеђује административну линију са Косметом, на 16 база, и контролише Копнену зону безбедности. Команда Бригаде је у Врању, а њене јединице налазе се у Лесковцу, Бујановцу и Врању. У свом саставу има 11 батаљона дивизиона – пешадијских, оклопно-механизованих, артиљеријских и артиљеријско-ракетних. Формирана је 30. јуна 2007. од 78. и делова 549. моторизоване и 52. мешовите артиљеријске бригаде. Језгро Четврте бригаде Копнене војске чине припадници некадашње 78. моторизоване бригаде.

Мешовита артиљеријска бригада формирана је 4. јуна 2007. у оквиру организацијских промена у Војсци Србије. Чине је команди, мешовити, три хаубичка дивизиона и логистички батаљон. Команда и јединице Мешовите бригаде налазе се у Нишу. У састав те снаге Копнене војске ушао је и мешовити артиљеријски дивизион из Руме. У јединицама Бригаде изводи се стручно-специјалистичка обука припадника рода артиљерије свих специјалности. ■

РЕЧНА ФЛОТИЛА

У оквиру Копнене војске налази се Речна флотила. Намењена је за дејства на унутрашњим пловним путевима Србије, односно за бродску и противбродску борбу на нашим рекама. Реформом Војске смањен је њен минополагачки и миноловни програм, а повећан је удео средстава за превозење. Речни рониоци – специјалци Флотиле, данас се оспособљавају за извођење диверзија, противтерористичку борбу, али и трагање и спасавање на реци, што је у складу с европским и светским кретањима.

Речна флотила Војске Србије опремљена је са четири речна миноловца, класе *Нештин*, за контролу речних токова, и два десантно-јуришна чамца ДЈ-411, направљена од стаклопластике, велике маневарске способности и брзине. На речном помоћном броду РПБ-30 *Козара* налази се Команда Флотиле. Брод је ремонтован 2004. године. Припадници тог састава Војске успешно су учествовали у недавно организованом међународној вежби *Дунавска стража*.

Речна флотила је окосница новог рода Војске Србије – Речне јединице.

Структура Копнене војске

СПЕЦИЈАЛНЕ СНАГЕ

Традицију некадашњих противдиверзантских, противтерористичких, извиђачких и падобранских снага Војске наставља Специјална бригада. Претпостављена јој је Команда Копнене војске. Бригада је формирана 29. септембра 2006. обједињавањем јединица 72. специјалне бригаде, 63. падобранске бригаде и делова 82. поморског центра и Противтерористичког одреда Кобре. Команда Бригаде налази се у Панчеву. Припадници тог специјалног састава Војске Србије распоређени су у две касарне – *Растко Немањић* у Панчеву и *Аеродром* у Нишу.

Уз Команду, Командни батаљон и Логистичку чету, Специјалну бригаду српске војске чине Батаљон за противтерористичка дејства, 72. извиђачко-диверзантски и 63. падобрански батаљон. Бригада је здружена тактичка јединица, посебно организована, оспособљена и опремљена, за обавештајно-извиђачка, диверзантска и противдиверзантска, противтерористичка, противпобуњеничка, психолошко-пропагандна и друга специјална дејства на копну, рекама и у ваздуху. Јединице Бригаде изводе задатке у позадини непријатеља, у захвату фронта и властитој позадини, применом вертикалног или осталих облика маневра. Према одлуци надлежних државних институција, могу се ангажовати на читавој територији земље, али и у садејству са снагама Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Током извођења специјалних или класичних дејстава, Бригада се ојачава артиљеријом за подршку, инжењеријским, артиљеријско-ракетним јединицама противваздухопловне одбране и оклопним јединицама, хеликоптерима из састава Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, али и снагама за везу и електронско извиђање и противелектронска дејства. Старешине задатке изводе у оквиру тимова.

Припадници специјалних снага Војске Србије обучени су за обавештајне и контраобавештајне акције, ослобађање талаца, разоружавање терористичких и криминалних група, спасавање оборених пилота, те десантирање и снабдевање из ваздуха. Њихово борбено оспособљавање подразумева тактичку, ватрену и физичку обуку највећег професионалног ризика. Такође завршавају различите специјалистичке курсеве – роњења, пливања, верања, борилачких вештина, преживљавања у природи, затим, употребе хладног и тетивног оружја и средстава велике ватрене моћи, летње и зимске алпинистике, пиротехничара, специјалних средстава за паљење експлозива, рушење објеката и борбе у насељеним местима.

Тек после успешне селективне обуке, током које се проверавају психофизичка издржљивост и основна војничка знања, официри и подофицири Војске Србије, могу постати, само добровољно, припадници Специјалне бригаде.

ВАЗДУХОПЛОВСТВО И ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНА ОДБРАНА

НЕБО БЕЗ ХИП

Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана је вид Војске Србије. У њему су обједињени родови и службе, команде, јединице и установе Војске, опрема и наоружање, прилагођени за борбених дејстава у ваздуху и на земљи. Команда тог оперативног састава налази се у Земуну.

Јединице Ваздухопловства и противваздухопловне одбране су 204. и 98. авијацијска база, 250. ракетна бригада противваздухопловне одбране и 126. центар ваздушног осматрања, јављања и навођења. У том саставу су и 333. инжењеријски батаљон и 210. батаљон везе.

Снаге Ваздухопловства и противваздухопловне одбране контролишу ваздушни простор Републике Србије, одвраћају од агресије непријатеља, изводе ваздухопловну одбрану Војске и територије, те пружају ватрену подршку нашим јединицама. Они изви-

ђају из ваздушног простора, организују превозење ваздушним путем, али и помажу становништву у случају елементарних непогода и природних катастрофа. Према одлукама надлежних, учествују у иностраним мировним мисијама, међународној војној сарадњи и на аеромитинзима.

Здружене тактичке ваздухопловне јединица Војске Србије је су 204. и 98. авијацијска база. Њих чине модулари састави ранга ескадриле, батаљона, односно дивизиона. Команда 204. базе налази се на аеродрому у Батајници, а 98. на аеродромима Лађевци и Ниш.

Авијацијска база у Батајници формирана је 15. новембра 2006. године од јединица 204. ловачког авијацијског пука, 177. ваздухопловне базе, те 251. и 252. ловачко-бомбардерске, 890. хеликоптерске и 677. транспортне ескадриле. Она контролише и

ВАЗДУХОПЛОВИ

Припадници Војске за обуку у подобраним скоковима користе лаки транспортни авион Ан-2ТД. За превоз људи и борбених средстава употребљава се транспортни авион Ан-26. Пилоти се за задатке оспособљавају на школским борбеним авионима *галеб* Г-2 и Г-4.

Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана Војске Србије има 31 авион у варијантима ловца МиГ-21 бис, двоседа МиГ-21УМ и извиђача МиГ-21М, модификованог за примену подвесника са аеро-фото камером за бочно снимање КА-112А. Сви авиони МиГ-21 налазе се у 204. авијацијској бази на Батајници. Савремене борбене авионе у наоружању Војске чине четири једносседа МиГ-29 и један двосед МиГ-29УБ, из 101. ловачке авијацијске ескадриле.

Тренутно наше ваздухопловство има 33 орла. Авиони који су у летном стању распоређени су на аеродрому Лађевци, у 241. ловачко-бомбардерској авијацијској ескадрили и 2. извиђачком авијацијском одељењу. За селективну и основну обуку студената рода авијације, те тренаже пилота који нису на дужностима у авијацијским јединицама употребљавају се авиони В-53 из састава 252. мешовите авијацијске ескадриле.

На аеродромима у Батајници, Лађевцима и Нишу Војска Србије има 61 лаки хеликоптер *газела* – СА-341Х/СА-342Л. У ВиПВО преостала су још три транспортна хеликоптера Ми-8 и два Ми-17.

У току је уговорени ремонт пет авиона МиГ-29. Модернизација српског ваздухопловства наставиће се током 2008. године ремонтом нових летелица – два хеликоптера Ми-24, два Ми-17, три хеликоптера Ми-8 и авиона Ан-26.

ОТЕКЕ

штити наш ваздушни простор, ватрено подржава јединице Копнене војске, организује превозење, извиђа из ваздуха, али и обучава студенте војних школа. У оквиру 204. авијацијске базе налазе се 101. ловачка авијацијска ескадрила, 252. мешовита авијацијска ескадрила, затим, 138. мешовита транспортна авијацијска ескадрила, 1. извиђачко авијацијско одељење и 24. ваздухопловно-технички батаљон. И 17. батаљон за обезбеђење аеродрома и 177. артиљеријско-ракетни дивизион противваздухопловне одбране Војске су у саставу те базе.

Авијацијска база у Нишу и Лађевцима настала је обједињавањем 161. и 285. ваздухопловне базе, 98. ловачко-бомбардерског и 119. хеликоптерског пука и једног одељења 353. извиђачке авијацијске ескадриле. Попут 204. базе и 98. авио база са ловачко-бомбардерског авијацијом и борбеним хеликоптерима ватрено подржава снаге Копнене војске у току операција. Њене артиљеријско-ракетне јединице непосредно штите аеродроме.

У саставу 250. ракетне бригаде противваздухопловне одбране Војске Србије налази се пет ракетних дивизиона – три самоходна дивизиона ракетног система *Куб* и два ракетног система *Нева*. На тај начин обезбеђено је ефикасно и рационално трошење расположивих техничких и борбених капацитета како би се постигао висок ниво способности и приправности јединица за извођење дефинисаних мисија и задатака. Команда Ракетне бригаде смештена је у београдској касарни *Бањица*, док су јединице размештене на девет места. Бригада организује противваздухопловну одбрану широк простора градова и састава Војске, по-

себно од извиђања и дејстава противника из ваздуха. Оспособљена је да борбене задатке изводи самостално или у садејству са осталим снагама – ловачком авијацијом и јединицама ваздушног осматрања и јављања.

Центар ваздушног осматрања, јављања и навођења састоји се од команде, два батаљона ваздушног осматрања, јављања и навођења и чете за ваздухопловно и техничко одржавање, те снабдевање. Одговоран је за комплетан ваздушни простор Србије. Прикупљене податке прослеђује свим корисницима у систему одбране, како би, сходно потреби, организовали противваздухопловну борбу и противваздухопловну заштиту. Такође сарађује и са Агенцијом за контролу лета Републике Србије. Команда Центра налази се у Београду. Тај састав Војске има велики број малих, издвојених делова, који непрекидно осматрају ваздушни простор, откривају и прате циљеве у њему, нуклеарне експлозије, али и радарски обезбеђују јединице противваздухопловне одбране Војске Србије, те наводе ловачку авијацију и артиљеријско-ракетне снаге.

У 126. Центру обучавају се војници за специјалности рода ваздушног осматрања и јављања – цртач трага, спикер, оператер праћења, али и за поједине специјалности везе. Обука припадника је и сложена и атрактивна, јер се изводи на средствима која су у оперативном раду на радарским положајима и у оперативним центрима. Јединица реализује и увежбавање официра за навођење, на специјалним симулаторима за навођење ловачке авијације. ■

РАКЕТНИ СИСТЕМИ

Три дивизиона из 250. ракетне бригаде противваздухопловне одбране Војске Србије – у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу, наоружана су ракетним системом *Куб-М*. За уништавање циљева који лете на врло малим, малим и средњим висинама, али и за дејство на копну и води по циљевима који се могу радарски осматрати, наша војска опремљена је ракетним системима противваздухопловне одбране *С-125М нева-М*. Њима су наоружана два ракетна дивизиона Војске. У будућности се очекује модернизација *нева-М* на стандард са ознаком *нева-М1Т*, који ће омогућити дејства и у условима снажног електронског ометања.

Осматрачки радар *АН/ТПС-70*, произведени у америчкој фирми *Westinghouse*, једини су 3Д радар – очитавају даљину, азимут и месни угао за сваки рефлектовани сигнал, којим је опремљена Војска Србије. Њени састави у наоружању користе и радарски систем британске производње *С-600*, са два радара – осматрачки *С-605* и за мерење висине *С-613*.

КОМАНДА ЗА ОБУКУ

ОКВИР ВОЈНИЧКОГ УОБЛИЧАВАЊА

Ради унапређења борбене обуке, у оквиру реформе Војске, 23. априла 2007. формирана је на оперативном нивоу, уз Копнену војску и Ваздухопловство и противваздухопловну одбрану, Команда за обуку Војске Србије формирана је од јединица некадашњих Оперативних и Копнених снага Војске, те Ваздухопловства и противваздухопловне одбране. Команда се налази у Београду, у касарни *Толчидер*, а њени састави распоређени су на читавој територији Републике Србије.

Команда за обуку планира, организује, реализује и контролише основну и стручно-специјалистичку обуку војника на служењу војног рока свих родова, служби и специјалности, мањих тимо-

ва и посада, официра, али и припадника страних армија, што је, у миру, основна мисија Војске. Формирање и оспособљавање територијалних бригада, сходно дефинисаним доктринарним одређењима система одбране наше земље, такође је задатак тог састава. У Команди се обучавају и усавршавају подофицири Војске Србије за рад у центрима за обуку војника, али и војници по уговору за подофицирске дужности. Новим моделом борбеног оспособљавања предвиђено је да подофицири буду командире војничких одељења и, уједно, инструктори који изводе обуку.

Организовањем Команде заокружен је модел оспособљавања војника и старешина Војске. Њена структура усклађена је пре-

ЦЕНТРИ

Команда за обуку Генералштаба Војске Србије формирала је, од некадашњих састава, седам центара за основну, односно општу обуку војника на служењу војног рока – у Сомбору, Панчеву, Јакову, Ваљеву, Зајечару, Крушевцу и Лесковцу. Ради стручно-специјалистичког оспособљавања образовала је пет центара – за војнике Копнене војске у Пожаревцу, ваздухопловства и противваздухопловне одбране у Батајници, за обуку и усавршавање војника везе, информатике и електронских дејстава у

Горњем Милановцу, а за логистику и АБХО у Крушевцу. Центар за обуку логистике има јединице у Краљеву – за обуку војника саобраћајне службе и у Нишу – за оспособљавање војника ветеринарске и санитетске службе.

Сви центри за обуку имају сличну унутрашњу организацију и структуру – уз остале елементе команде, односно одсеке и реферате, чине их још командне чете, логистичке јединице, батаљони, чете или центри за обуку и усавршавање, те полигони, вежбалишта или стрелишта.

ма потребама система одбране, финансијским могућностима и постојећим техничким капацитетима. Нови доктринарни оквир, измењени планови и садржаји обуке, јединствено планирање, реализација, контрола и вредновање тог процеса, али и менаџерски приступ задацима утемељени су на највишим светским стандардима у тој области.

У саставима Команде за обуку војници се оспособљавају прва три месеца служења војног рока. Најпре завршавају општу војну, а потом и специјалистичку обуку. Бригаде, до краја војног рока, организују заједничку обуку на нивоу одељења, водова и чета, пошто у тактичке јединице долазе већ оспособљени војници за основне војничке дужности.

Старешине Команде за обуку чине и језгро будућих ратних јединица Војске Србије. Центри за обуку војника Команде формирају осам територијалних бригада које се попуњавају резервним саставом. Они ће се селективно оспособљавати, што зависи од материјалних прилика у Војсци.

Команда за обуку и надлежне управе Генералштаба су на стратегијском нивоу уобличиле нов доктринарни оквир борбеног обучавања. Следи организовање подофицирског кора, који ће бити темељ оспособљавања, реда и дисциплине у јединицама Војске. Планови и програми обуке прилагођени су дужини служења војног рока, савременим захтевима борбеног обучавања и задацима које извршава Војска Србије. Истовремено ће Команда квалитативно и квантитативно другачије организовати и користити материјалну базу обуке којом располаже. ■

ПАСУЉАНСКЕ ЛИВАДЕ

На интервидовском полигону *Пасуљанске ливаде*, надомак Гуприје, из састава Команде за обуку, изводиће се гађања из свег наоружања којим су опремљени састави Војске Србије и заједничке тактичке вежбе њених видова и родова. И данас се на њему увежбава највећи број јединица, мада инфраструктура полигона још не одговара будућим потребама. У току је реализација студије о његовом развоју и модернизацији. Пошто се на поменутом полигону већ налази различита борбена техника, команде и јединице Војске могу је несметано користити у обуци својих припадника и војника, избегавајући додатне трошкове транспорта за ратна средства и опрему.

З Д Р У Ж Е Н А О П Е Р А Т И В Н А К О М А Н Д А

УНИВЕРЗАЛАН ОДГОВОР СТРУКЕ

Здružена оперативна команда јесте нова организацијска јединица Генералштаба Војске Србије. Надлежна је за оперативно командовање Војском. Како се стручном војничком терминологијом каже, еластичне је формације. То значи да Оперативну команду чине представници осталих целина Генералштаба, а по потреби и команде оперативних нивоа српске војске, да би се успешно планирала и објединила интервидовска дејства различитих састава Војске. Команда припрема документа и планове за командовање јединицама Војске у операцијама, које су одговор безбедносних структура земље на актуелну кризу.

Основна функција Здружене оперативне команде јесте командна. Основни задаци Здружене оперативне команде су:

- планирање операције,
- командовање снагама и операцијама,
- мониторинг сања у мултинационалним операцијама.

Формирана је по узору на сличне команде савремених армија света и у складу са стандардима који се примењују у евроатлантским безбедносним интеграцијама.

Уз команданта и његовог заменика, попут осталих команди Војске Србије, у Здруженој оперативној команди налазе се помоћник за операције и помоћник за подршку. Команду чине и шест одељења – за људске ресурсе, обавештајно-извиђачке и оперативне послове, те за логику, планирање и телекомуникације и информатику. Реферати за војно-полицијске послове, финансије и цивилно-војну сарадњу такође су у саставу те структуре Генералштаба Војске.

Центар за мировне операције Војске Србије и Оперативни центар читавог система одбране налазе се у оквиру Здружене оперативне команде. ■

МИРОВНЕ МИСИЈЕ

У мисији УН у Либерiji – UNMIL налази се данас шест официра на дужности војних посматрача. Они се мењају после истека мандата од годину дана. Од 2003. године у Либерiji је боравило 20 припадника наше Војске.

Мисија УН на Обали Слоноваче – UNOCI успостављена је 2004. године. До сада је у њој учествовало девет старешина Војске. Наш тим у мисији данас чине три официра, који извршавају задатке војних посматрача.

Мировна операција УН у Демократској Републици Конго – MONUC јесте једина међународна мисија у којој учествује једи-

ница Војске Србије, односно наш национални контингент. Јединицу чини санитарски тим у коме су два лекара официра и четири медицинско техничара цивилна лица. Они у мисији формирају два тима за медицинску евакуацију ваздушним транспортом – АМЕТ, а смештени су у Киншаси. Од 2003. године, када је упућен наш први санитарски тим, у Конгу је било ангажовано 48 наших припадника, у осам тимова, са мандатом од шест месеци – 18 официра, 18 подофицира и 12 цивилних лица, од којих је 11 жена. Тренутно се у операцији налази осми тим – АМЕТ-8.

Наши представници ниси до сада били животно угрожени ни у једној од поменутих међународних мировних мисија.

Прилог припремио
Владимир ПОЧУЧ
Фотографије
Фотоцентар НЦ „ОДБРАНА“